

KONSPEKT KATECHEZY
Szkoła Podstawowa – Klasy IV - VIII
XXIII Dzień Papieski – „Jan Paweł II – Cywilizacja Życia”

Temat katechezy: Jak budować cywilizację życia?

I. Założenia edukacyjne

1. Cel katechezy – wymagania ogólne

- Ukazanie różnicy pomiędzy „cywilizacją życia”, a „cywilizacją śmierci”.
- Kształtowanie postawy budowy cywilizacji życia.

2. Metody i techniki: rozmowa sterowana, analiza tekstu biblijnego, analiza nagrania.

3. Środki dydaktyczne: Pismo Święte, projektor, komputer, głośniki.

II. Przebieg katechezy

0. Modlitwa:

K: Prośmy o światło Ducha Świętego na czas dzisiejszej katechezy modlitwą, którą od dzieciństwa modlił się św. Jan Paweł II:

Duchu Święty, proszę Cię o dar mądrości do lepszego poznawania Ciebie i Twoich doskonałości Bożych, o dar rozumu do lepszego zrozumienia ducha tajemnic wiary świętej, o dar umiejętności, abym w życiu kierował się zasadami tejże wiary, o dar rady, abym we wszystkim u Ciebie szukał rady i u Ciebie ją zawsze znajdował, o dar męstwa, aby żadna bojaźń ani względy ziemskie nie mogły mnie od Ciebie oderwać, o dar pobożności, abym zawsze służył Twojemu Majestatowi z synowską miłością, o dar bojaźni Bożej, abym lękał się grzechu, który Ciebie, o Boże, obraża. Amen.

1. SYTUACJA EGZYSTENCJALNA

K: Napiszcie na kartkach co może zagrażać ludzkiemu życiu? To znaczy, co ogranicza jego rozwój lub wprost prowadzi do śmierci. Zagrożenia te mogą dotyczyć sfery psychicznej, fizycznej, całego społeczeństwa jak i indywidualnych ludzi.

Katecheta rozdaje kartki i grupuje odpowiedzi uczniów wg wybranego kryterium np. zasięgu zagrożeń lub ich charakteru.

Katecheta jak podsumowanie odczytuje słowa św. Jana Pawła II:

Obok dawnych, dotkliwych plag, takich jak nędza, głód, choroby endemiczne, przemoc i wojny, pojawiają się dziś plagi nowe, przybierające nieznaną dotąd formy i niepokojące rozmiary. Już Sobór Watykański II w jednej z wypowiedzi, która do dziś zachowała swą dramatyczną aktualność, potępił stanowczo liczne zbrodnie i zamachy wymierzone przeciw życiu ludzkiemu (...): *Wszystko, co godzi w samo życie, jak wszelkiego rodzaju zabójstwa, ludobójstwa, aborcja, eutanazja i samobójstwo; wszystko, cokolwiek narusza całość osoby ludzkiej, jak okaleczenia, tortury zadawane ciału i duszy, próby wywierania przymusu psychicznego; wszystko, co ubliża godności ludzkiej, jak nieludzkie warunki życia, arbitralne aresztowania, deportacje, niewolnictwo, prostytutka, handel kobietami i młodzieżą; a także nieludzkie warunki pracy, w których traktuje się pracowników jak zwykłe narzędzia zysku, a nie jak wolne, odpowiedzialne osoby (...)*. (EV 3)

Prowadzący zaprasza uczestników do dyskusji:

- Czy papieska diagnoza jest aktualna? Jak zmieniły się opisane przez papieża zagrożenia?

Katecheta zbiera i podsumowuje wypowiedzi uczniów.

POSTAWIENIE PROBLEMU: Zagrożenia dotyczące ludzkiego życia św. Jan Paweł II określał jako „cywilizację śmierci”. Dlatego też w czasie swojego pontyfikatu wzywał do budowania „cywilizacji życia”. Dziś na lekcji zastanowimy się jak można tego dokonać.

Zapis tematu – Jak budować „cywilizację życia”?

2. TREŚĆ ORĘDZIA ZBAWCZEGO

K: Wskazówkę o tym jak budować „cywilizację życia” odnajdujemy w Słowie Bożym.

Katecheta odczytuje tekst – Łk 10,30-37

Następnie katecheta prowadzi dialog z uczniami:

- Jakich mamy bohaterów przypowieści? (*cierpiący człowiek, lewita, kapłan, Samarytanin*)
- Odtwórzmy historię opisaną w przypowieści.
- Jakie postawy wobec pobitego człowieka przyjęli mijający go ludzie, kapłan i lewita? (*Obojętność*)
- Skąd w ludziach bierze się obojętność wobec trudności innych? (*Egoizm, wygoda, lęk przed odpowiedzialnością, niedojrzałość*)
- Jakie cechy widzimy w postawie Samarytanina?

- Czego uczy nas Samarytanin? *(Wejść w sytuację osoby potrzebującej, pomóc doraźnie, ale także zaproponować długofalową pomoc – dziś powiedzielibyśmy systemową, szukać ludzi do współpracy)*

Katecheta podsumowuje wypowiedzi uczniów.

K: Na pierwsze miejsce w postawie Samarytanina wysuwa się postawa miłosierdzia. Szerzej mówił o niej św. Jan Paweł II w czasie swojej ostatniej pielgrzymki do Polski 18 sierpnia 2002 r. w Krakowie.

Katecheta odtwarza nagranie - https://youtu.be/Q_lKzBtbWgc?si=HhkWMasXnYHMLyCE&t=3905 (czas 1:05:00 – 1:16:00)

Źródło: YouTube – Kanał: Pielgrzymki do Polski Jana Pawła II; Tytuł: VIII Pielgrzymka Papieża Jana Pawła II do Polski - Msza Św. na Błoniach Krakowskich 2002

Lub rozdaje teksty uczniom:

W obliczu współczesnych form ubóstwa, których jak wiem nie brakuje w naszym kraju, potrzebna jest dziś - jak to określiłem w liście Novo millennio ineunte - "wyobraźnia miłosierdzia" w duchu solidarności z bliźnimi, dzięki której pomoc będzie "świadectwem braterskiej wspólnoty dóbr" (por. nr 50). Niech tej "wyobraźni" nie zabraknie mieszkańcom Krakowa i całej naszej Ojczyzny. Niech wyznacza duszpasterski program Kościoła w Polsce. Niech orędzie o Bożym miłosierdziu zawsze znajduje odbicie w dziełach miłosierdzia ludzi. Trzeba spojrzenia miłości, aby dostrzec obok siebie brata, który wraz z utratą pracy, dachu nad głową, możliwości godnego utrzymania rodziny, wykształcenia dzieci doznaje poczucia opuszczenia, zagubienia i beznadziei. Potrzeba "wyobraźni miłosierdzia", aby przyjść z pomocą dziecku zaniedbanemu duchowo i materialnie; aby nie odwracać się od chłopca czy dziewczyny, którzy zagubili się w świecie różnorodnych uzależnień lub przestępstwa; aby nieść radę, pocieszenie, duchowe i moralne wsparcie tym, którzy podejmują wewnętrzną walkę ze złem. Potrzeba tej wyobraźni miłosierdzia wszędzie tam, gdzie ludzie w potrzebie wołają do Ojca miłosierdzia: "Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj". Oby dzięki bratniej miłości tego chleba nikomu nie brakowało! "Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią" (Mt 5, 7). (św. Jan Paweł II. Homilia. 18 sierpnia 2002 r. Kraków)

K: Co św. Jan Paweł II rozumiał przez „wyobraźnię miłosierdzia”? *(Wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka i gotowość do konkretnej pomocy)*

Na jakie postawy zwracał uwagę św. Jan Paweł II? *(Zwracał uwagę na pomoc zarówno materialną i wsparcie duchowe)*

Katecheta zbiera odpowiedzi uczniów

Katecheta rozdaje uczniom kartki, na których wypisali zagrożenia ludzkiego życia. Prosi, aby na odwrocie wypisali sposoby przezwyciężenia tych sytuacji, konkretnych wyrazów pomocy. Prosi, aby uczniowie wskazali jakie instytucje i organizacje mogą włączyć się w te działania.

Katecheta prosi uczniów o odczytanie wypowiedzi.

3. AKTUALIZACJA ODKRYTEJ PRAWDY

K. Spróbujmy teraz zastanowić się w jaki sposób konkretnie możemy włączyć się w budowanie „cywilizacji życia”?

Materiały do wykorzystania:

- Materiał I - <https://youtu.be/eF5Sl-kLxGU?si=AfiNKhVSyzqg5XQf>
 - Źródło: YouTube – Kanał: Sursum Corda; Tytuł: Wolontariat ma sens!
- Materiał II - <https://youtu.be/I69ysEyoBD8?si=D6xVE4VRnXQh3LWY>
 - Źródło: YouTube – Kanał: Sursum Corda; Tytuł: Wolontariat ma sens! Różne oblicza wolontariatu w Małopolsce. Zostań wolontariuszem!

Katecheta

- Co to jest wolontariat?
- O jakich działaniach w ramach wolontariatu opowiadał film?
- Jakie cechy powinien mieć wolontariusz?
- Dlaczego warto pomagać innym?
- Jaki wolontariat jest w naszej szkole, miejscowości, parafii?

Katecheta zbiera i podsumowuje wypowiedzi uczniów.

4. Notatka:

W obliczu współczesnych form ubóstwa, których jak wiem nie brakuje w naszym kraju, potrzebna (...) "wyobraźnia miłosierdzia" (...). Trzeba spojrzenia miłości, aby dostrzec obok siebie brata, który wraz z utratą pracy, dachu nad głową, możliwości godnego utrzymania rodziny, wykształcenia dzieci doznaje poczucia opuszczenia, zagubienia i beznadziei. Potrzeba "wyobraźni miłosierdzia", aby przyjść z pomocą dziecku zaniedbanemu duchowo i materialnie; aby nie odwracać się od chłopca czy dziewczyny, którzy zagubili się w świecie różnorodnych uzależnień lub przestępstwa; aby nieść radę, pocieszenie, duchowe i moralne wsparcie tym, którzy podejmują wewnętrzną walkę ze złem. (św. Jan Paweł II. Homilia. 18 sierpnia 2002 r. Kraków)

5. Praca domowa

Pomyśl i zapisz argumenty dlaczego warto pomagać innym.

6. Modlitwa

K: Janie Pawle II, nasz święty orędowniku, wspomóżycielu w trudnych sprawach. Ty, który swoim życiem świadczyłeś o wielkiej miłości do Boga i ludzi, prowadząc nas drogą Jezusa i Maryi, w umiłowaniu obojga, pragnąc pomagać innym. Przez miłość i wielkie cierpienie, ofiarowane za bliźnich, co dzień zbliżałeś się do świętości. Pragnę prosić Cię o wstawiennictwo w mojej sprawie: *Uczniowie myślą swoją intencję* wierząc, że przez Twoją wiarę, modlitwę i miłość pomożesz zanieść ją do Boga. Ufam w miłosierdzie Boże i moc Twej papieskiej modlitwy. Pragnę przez Jezusa i Maryję za Twoim przykładem zbliżyć się do Boga. Ojcze nasz... Zdrowaś Maryjo... Chwała Ojcu...

Autor: ks. dr Łukasz Nycz, Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia”